

Sygn. akt II Ca 49/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Marcin Góra
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...) z siedzibą w R.

przeciwko J. R. - Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w R.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 30 listopada 2015 roku, sygn. akt I C 572/15

oddala apelację i zasądza od powoda (...) z siedzibą w R. na rzecz pozwanego J. R. - Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Marcin Góra

Sygn. akt II Ca 49/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 roku w sprawie Sąd Rejonowy w Radomsku oddalił powództwo (...) z siedzibą w R. przeciwko J. R. — Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w R. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonanego - postanowienia wydanego przez pozwanego w dniu 18 listopada 2014 roku w sprawie sygn. akt Km1080/09 oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. J. R. prowadzi postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt (...) z wniosku (...) z siedzibą w R. przeciwko dłużnikom W. S. i M. S., którego częścią jest postępowanie w sprawie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości dłużników prowadzone przed sądem pod sygnaturą I Co 3836/10.

W toku tego postępowania powód — jako wierzyciel egzekwujący i hipoteczny, po drugiej bezskutecznej licytacji nieruchomości, złożył w dniu 19 maja 2011 roku wniosek o przejęcie na własność licytowanej nieruchomości dłużników oznaczonej księgą wieczystą (...). Prawomocnym postanowieniem z dnia 31 stycznia 2012 roku Sąd Rejonowy w Radomsku udzielił przybicia na rzecz wierzyciela hipotecznego i egzekwującego prawa własności zabudowanej nieruchomości położonej w R., oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) o powierzchni (...) ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) za kwotę 231.266,67 złotych.

Wierzyciel hipoteczny i egzekwujący (...) w piśmie z dnia 10 lutego 2014 roku złożył oświadczenie o zaliczeniu na poczet ceny przejmowanej nieruchomości własnej wierzyciela, stwierdzonej w wystawionym w dniu 7 sierpnia 2007 roku bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...), który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w Radomsku postanowieniem z dnia 30 października 2007 roku w sprawie I Co 1268/07 w części stanowiącej kwotę 231.266,67 złotych,

Prawomocnym postanowieniem z dnia 22 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Radomsku przysądził własność nieruchomości za kwotę 231.266,67 złotych na rzecz wierzyciela hipotecznego i egzekwującego (...) z siedzibą w R..

Prawomocnym postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. J. R. ustalił koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji w sprawie (...) na kwotę 38.635,31 złotych, w tym wysokość opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji na kwotę 34.690 złotych i orzekł, iż do zapłaty przez dłużników W. S. i M. S. pozostaje kwota 34.714,40 złotych, którą należy pobrać z kwoty uzyskanej z przejęcia nieruchomości oznaczonej księgą wieczystą (...) przez wierzyciela.

W dniu 18 czerwca 2015 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. J. R. wszczął egzekucję w sprawie (...) i wezwał powoda (...) z siedzibą w R. do zapłaty w terminie 7 dni kosztów egzekucyjnych w sprawie (...) w wysokości 34.714,40 złotych pod rygorem ich przymusowego wyegzekwowania. W dniu 30 czerwca 2015 roku powód wniósł skargę na czynności Komornika w postaci wszczęcia egzekucji w sprawie (...). Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Radomsku w sprawie o sygn. akt I Co 815/15 oddalił skargę w całości.

W ocenie Sądu Rejonowego wniesione powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego jest niezasadne i podlega oddaleniu. Powód jako podstawę prawną powództwa wskazał przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 840² k.p.c.

Powołany przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście. Powód powołał się na okoliczność, że kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu.

Zgodnie natomiast z powołanym przepisem art. 840² k.p.c. jeżeli egzekucja prowadzona jest na podstawie tytułu egzekucyjnego lub innego dokumentu, któremu nie nadaje się klauzuli wykonalności, do ochrony praw dłużnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 840 i art. 843 kpc.

Z przepisu art. 840² k.p.c. wynika, że przedmiotem powództwa przeciwegzekucyjnego może być również tytuł egzekucyjny, któremu nie nadaje się klauzuli wykonalności. Ma on zatem zastosowanie do prawomocnego postanowienia komornika sądowego o kosztach postępowania egzekucyjnego, które to postanowienie zgodnie z art. 770¹ k.p.c. podlega wykonaniu po uprawomocnieniu się bez potrzeby zaopatrywania go w klauzulę wykonalności.

Powyższe sprawa, że nie jest zasadny zarzut podniesiony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, że żądanie powoda nie podlega trybowi powództwa przeciwegzekucyjnego, albowiem postanowienie z dnia 18 listopada 2014 roku nie jest opatrzone klauzulą wykonalności.

Powództwo podlega jednak oddaleniu z innych względów. Sąd podkreślił, że niniejsze postępowanie stanowi wycinek postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. J. R. w sprawie o sygn. akt (...), którego częścią jest postępowanie w sprawie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości prowadzone przed tutejszym Sądem pod sygnaturą I Co 3836/10.

W toku postępowania w sprawie I Co 3836/10 powód — jako wierzyciel egzekwujący i hipoteczny - złożył wniosek o przejęcie na własność licytowanej nieruchomości dłużników objętej księgą wieczystą (...). Prawomocnym postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 roku Komornik Sądowy ustalił koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji w sprawie na kwotę 38.635,31 złotych, w tym wysokość opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji na kwotę 34.690 złotych i orzekł, iż do zapłaty przez dłużników W. S. i M. S. pozostaje kwota 34.714,40 złotych, którą należy pobrać z kwoty uzyskanej z przejęcia przez wierzyciela. Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Radomsku I Wydział Cywilny zobowiązał nabywcę nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), to jest wierzyciela hipotecznego i egzekwującego (...) z siedzibą w R., aby w terminie tygodnia uzupełnił cenę nabycia nieruchomości o kwotę 34.714,40 złotych, tj. kwotę niezaspokojonych kosztów postępowania egzekucyjnego należnych Komornikowi Sądowemu i jako wierzytelności uprzywilejowanej należącej do pierwszej kategorii zaspokojenia z kwoty uzyskanej z egzekucji. Jak stwierdził Sąd Rejonowy w uzasadnieniu tego orzeczenia, wierzytelność powoda mogła podlegać zaliczeniu na poczet ceny przejętej nieruchomości przez wierzyciela jedynie w zakresie kwoty 196.552,27 złotych, co oznacza, że zachodzi potrzeba uzupełnienia przez nabywcę ceny o brakującą sumę 34.714,40 złotych, nie ma bowiem innej możliwości pokrycia należnych Komornikowi Sądowemu kosztów postępowania egzekucyjnego. Zażalenie powoda od przedmiotowego postanowienia zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 kwietnia 2015 roku w sprawie II Cz 151/15. W uzasadnieniu postanowienia oddalającego zażalenie Sąd Okręgowy wyraził pogląd, zgodnie z którym niezależnie od wielkości sumy egzekwowanej i ilości wierzycieli egzekwujących komornik posiada pierwszeństwo w zaspokojeniu z sumy uzyskanej w toku egzekucji z majątku dłużnika, zaś akceptacja poglądu wyrażonego w zażaleniu (zawierającego analogiczną argumentację do przywołanej w treści uzasadniania pozwu w niniejszej sprawie) prowadziłaby do wniosku, że komornik nie tylko nie otrzymałby należnego mu wynagrodzenia, ale także zamiast strony obciążony byłby kosztami egzekucji. Sąd Okręgowy wyraził pogląd, zgodnie z którym w istocie to wierzyciela przejmującego — na obecnym etapie egzekucji — obciąża obowiązek uiszczenia kosztów postępowania egzekucyjnego, zaś komornik po zakończeniu egzekucji winien na tytule wykonawczym zaznaczyć, w jakiej wysokości wierzyciel hipoteczny został zaspokojony i w pozostałym zakresie w razie ujawnienia w przyszłości innego majątku dłużnika, wierzyciel będzie uprawniony do uruchomienia kolejnego postępowania egzekucyjnego w celu zaspokojenia brakującej części roszczenia.

Zarówno postanowienie Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 31 grudnia 2014 roku w sprawie I Co 3836/10, postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 kwietnia 2015 roku w sprawie II Cz 151/15, jak i postanowienie Komornika Sądowego J. R. z dnia 18 listopada 2014 roku są w chwili obecnej prawomocne, co więcej, orzeczenia Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego stanowią prejudykat w niniejszej sprawie, a Sąd orzekający jest nimi związany na mocy art. 365 § 1 k.p.c. Przedmiotowe orzeczenia Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego w sprawie I Co 3836/10 w sposób nie budzący wątpliwości potwierdzają istnienie obowiązku powoda stwierdzonego tytułem egzekucyjnym w postaci prawomocnego postanowienia Komornika Sądowego J. R. z dnia 18 listopada 2014 roku w sprawie (...). Zatem stanowisko powoda kwestionujące istnienie tego obowiązku jest w tym stanie rzeczy niemożliwe do zaakceptowania. Natomiast pozew w niniejszej sprawie w ocenie Sądu Rejonowego zmierza jedynie do odwrócenia stanu prawnego wykreowanego powyższymi orzeczeniami i stanowi wyraz dalszej odmowy przez powoda wyrażenia zgody na pokrycie kosztów postępowania egzekucyjnego należnych komornikowi na tym etapie egzekucji od wierzyciela (który jednak koszty te będzie mógł w przyszłości ściągnąć od dłużników).

Sąd stwierdził również, że wbrew stanowisku powoda, kwestionowane postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. J. R. z dnia 18 listopada 2014 roku nie narusza przepisów art. 49 ust. 1, 1 a, 3 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 790 z późn. zm.). Z postanowienia tego wynika bowiem wprost, że zobowiązanymi do uiszczenia kosztów egzekucyjnych, w tym opłaty egzekucyjnej są dłużnicy W. S. i M. S., ale na obecnym etapie postępowania obowiązek uiszczenia kosztów egzekucji obciąża wierzyciela, który będzie mógł te koszty egzekwować w toku dalszego postępowania egzekucyjnego od dłużników.

Mając na uwadze przedstawione wyżej okoliczności Sąd oddalił powództwo w całości.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód. Zaskarżył wyrok w całości zarzucając naruszenie:

a/ art. 365 § 1 kpc przez uznanie, że postanowienie wydane przez Sąd Rejonowy w Radomsku I Wydział Cywilny w dniu 31 grudnia 2014 roku w sprawie sygn. akt I Co 3836/10 i postanowienie wydane przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 15 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt II Cz 151/15 "... stanowią prejudykat w niniejszej sprawie ..." i nie uwzględnienie, że te prawomocne orzeczenia zostały wydane na podstawie art. 1037 § 1 kpc i z tego względu pozwany może dochodzić swoich roszczeń od powoda w sposób przewidziany w tym artykule, a nie może ich dochodzić na podstawie będącego przedmiotem sporu, dotyczącego innych niż powód osób, wydanego przez niego w dniu 18 listopada 2014 roku w sprawie sygn. akt (...) postanowienia,

b/ art. 1037 § 2 kpc przez „nie zastosowanie tego przepisu i uwzględnienie powództwa na skutek błędnego uznania, że podstawą egzekucji przeciwko powodowi jest prawomocne postanowienie wydane przez J. R. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. w dniu 18 listopada 2014 roku w sprawie sygn. akt (...), a nie jak wskazano w tym przepisie plan podziału, w którym sąd wymieni osoby, dla których przypadająca od nabywcy suma jest przeznaczona i w tej części stanowić będzie dla nich tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy”,

Występując z tymi zarzutami wnosił o zmianę wyroku i pozbawienie tytułu wykonawczego, którym jest prawomocne postanowienie wydane przez J. R. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. w dniu 18 listopada 2014 roku w sprawie sygn. akt (...), wykonalności w całości przeciwko powodowi oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obydwie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzutom podniesionym w apelacji nie sposób odmówić trafności. Zgodzić się należy ze skarżącym, że postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 31 grudnia 2014 roku w sprawie I Co 3836/10, uprawomocnione wskutek oddalenia przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2015 roku w sprawie II Cz 151/15 zażalenia złożonego przez powoda, wydane zostało na podstawie art. 1037 § 1 kpc. Przepis ten stanowi, że jeżeli przy sporządzeniu planu podziału okaże się, że nabywca uiszczając cenę, potrącił wierzytelność, która się w niej nie mieści, sąd postanowieniem zobowiązuje nabywcę do uzupełnienia ceny w ciągu tygodnia.

Z kolei według § 2 tego przepisu w planie podziału sąd wymienia osoby, dla których przypadająca od nabywcy suma jest przeznaczona. W tej części plan podziału stanowić będzie dla nich tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy.

Zatem jak słusznie zauważa apelacja, to na podstawie tych przepisów i w sposób w nich przewidziany, pozwany może zaspokoić się w zakresie należności obciążającej nabywcę nieruchomości, będącej uzupełnieniem ceny nabycia, a nie w drodze wszczęcia egzekucji przeciwko powodowi, w oparciu o postanowienie Komornika z dnia 18 listopada 2014 roku, jak w sprawie (...)

Pomimo trafności podniesionych zarzutów, apelacja nie może jednak prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku. Żądanie pozwu dotyczy pozbawienia w stosunku do powoda wykonalności postanowienia Komornika z dnia 18 listopada 2014 roku, wydanego w sprawie Km 1080/09. Powództwo oparte na przepisie art. 840² k.p.c. zostało oddalone, a takie rozstrzygnięcie odpowiada prawu, mimo błędnego uzasadnienia przytoczonego przez sąd pierwszej instancji. Podzielić należy stanowisko skarżącego, że postanowienie komornika z dnia 18 listopada 2014 roku, będące

przedmiotem postępowania nie nakłada na powoda obowiązku uiszczenia przez niego kwoty 34.714,40 złotych, nie dotyczy jego osoby i nie może być podstawą wszczęcia egzekucji przeciwko powodowi. Nie jest tytułem egzekucyjnym wobec powoda. To zaś przesądza o tym, że powództwo zgłoszone w trybie art. 840² k.p.c. nie może być uwzględnione. Jak wykazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2010 roku w sprawie I CSK 211/09 istnienie zaskarżonego tytułu wykonawczego jest materialną przesłanką skuteczności powództwa wytoczonego na podstawie art. 840 § 1 k.p.c. Obecnie taki tytuł wykonawczy w stosunku do powoda nie istnieje, a na pewno nie jest nim postanowienie, którego pozbawienia wykonalności domaga się powód.

Dlatego też powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego podlega oddaleniu, zaś apelacja powoda skierowana do takiego rozstrzygnięcia podlega oddaleniu- art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego, w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy, kiedy to powód nie stosuje się do postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 31 grudnia 2014 roku nakazującego wpłacenie uzupełnienia ceny, brak jest podstaw z art. 102 k.p.c. do nieobciążania powoda kosztami procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Marcin Góra